

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון ח' טבת תשפ"ב | דף היומי בבלי: תענית ל | דף הכולל: מועד קטן ט.
דף היומי בהלכה: מסימן תרע"א סעיף ה' עד סעיף ז'.
מוסר: דבר בעיתו - פרק ג' מ"וראה אחי" עד תחילת פרק ד'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבחינה פרק ה' 'אח"כ חשוב במעלת אותיות המכתב' עד פרק ה' 'אך השרפים המיוחדים'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

המהנדס הזדעזע: "מעולם לא ראיתי דבר כזה בעבודתי" | התעקש להתפלל במנין וניצל ממוות
| "הרגשנו משהו שמימי, מה פתאום הקב"ה הביא אותנו לכאן?!" | 2291

הסיפור היומי

הרגשנו משהו שמימי, מה פתאום הקב"ה
הביא אותנו לכאן?! מצאנו את עצמנו בצהרי
יום שישי, ללא שמיץ של מושג איפה אנחנו,
איך יוצאים מכאן ומגיעים לראשון לציון?

"אל תרגזו בדרך" - כי הכל מחושב מלמעלה!

אנחנו, איך יוצאים מכאן ומגיעים לבית הקברות בראשון לציון.
והנה עובר אדם ונכנס לרכבו, פנינו אליו לבקש עזרה.
ביקשנו שידריך אותנו איך להגיע לבית הקברות. הוא היה המום
מן הסיטואציה ולא הבין איך הגענו לכאן. הוא ניסה להסביר
איך להגיע, התלבט מה הדרך הקצרה ביותר, ואז אמר: "לא,
אתם תסתבכו, הפקידה שלי מכירה את המקום, היא תצייר את
הדרך".

בתי נכנסה איתו למשרד, אנחנו ממתנינים ברכב. בינתיים כל
הזמן טלפונים מהמשפחה, מתקשרים בדאגה "איפה אתם..." ואז
אנו רואים את בתי יוצאת מהמשרד ואיתה אישה דתיה עם כיסוי
ראש. בתי נכנסה לרכב במהירות וסיפרה את שארע במשרד:
כשנכנסנו, האיש פנה למזכירה וביקש שתעזור לנו בצירוף מפה
להגיע לבית הקברות בראשון. פתאום הוא אמר לה: "סיגלית, את
הרי גרה ליד, את משוחררת, תדריכי אותם איך לנסוע". אותה
מזכירה, אישה יראת שמים ארזה בן רגע את חפציה ויצאה.
בזמן שמייהרנו כל אחת לרכבה, היא סיפרה כי סיכמה עם

מספר הרב נתנאל רוזנבליט בגיליונו השבועי 'נר לשולחן
שבת':

לאחרונה התפרסם סיפור אשר ארע בזמן ההלוויה של סבי
הצדיק, החבר רבי דוד סומפולינסקי. ההלוויה נערכה ביום שישי
ט' חשוון תשפ"ב, יצאה מבני ברק לקבורה בבית הקברות בראשון
לציון. כשהגיעו כל המלווים לבית הקברות נוכחו לדעת כי חמי
וחמותי, הג"ר צבי ולאה פריינד, בתו הבכורה של סבא, טרם הגיעו.
את הסיפור כפי שהיה במדויק מספרת חמותי:

יצאנו ברכב של בתי לכיוון בית העלמין. את הדרך הכרנו
היטב, למרות זאת רשמנו בוויז "בית העלמין גורדון ראשון לציון".
היינו בסערת רגשות גדולה, כל הדרך דיברנו וכלל לא הסתכלנו
החוצה, שמענו את הוויז מודיע לנו "הגעתם ליעד" ואז כתתה
הסוללה. יושבים ארבעה אנשים מבוגרים ברכב, מביטים החוצה
ולא מבינים איפה אנחנו... מקום שומם, נראה כמו איזור תעשייה.
הרגשנו משהו שמימי, מה פתאום הקב"ה הביא אותנו לכאן?!
מצאנו את עצמנו בצהרי יום שישי, ללא שמיץ של מושג איפה

לא הזמינו מעולם בעל מלאכה, אפילו רופא... סבא היה אומר: "לא ביום שישי, נראה אחרי שבת!" רק אם זה היה פיקוח נפש. גם בהיותו כבן מאה, בבוקר יום שישי סילק את כל מכשירי המוקצה. פתח פקקים, חתך מגבות נייר לשימושו בשולחן השבת שהיה כבר ערוך ומסודר. כל שנותר זה רק ללמוד ולהכין את פרשת השבוע מהחומשים הרבים שהיו לו! במשך שנים רבות בהן הוא ניהל את המעבדות ב"אסף הרופא". בימי שישי לפני הצהריים, סבתא היתה נוסעת איתו לבית החולים, עם שקית ענקית של ממתקים ומשחקים לחלק לילדים המאושפזים ונרות שבת לילדות.

כמה אופייני לסבא דוד, עמוד של חסד וצדקה, שעוד בטרם ינוח על משכבו בשלום דאג שגם סיגלית תקדים ותגיע לביתה ביום שישי לסיים את ההכנות לשבת בזמן.

הבוס שלה, שבימי שישי של שעון חורף היא תצא שעה מוקדם יותר, באותו יום שישי היה עדיין שעון קיץ, אבל שבת נכנסה מוקדם וכך מצאה את עצמה כל אותו יום מתפללת לה' ומבקשת ממנו לצאת שעה מוקדם יותר! והנה הקב"ה זימן לה את זה בדרך שהיא לא יכלה להעלות בדעתה.

כל הדרך היינו איתה בקשר טלפוני, היא היתה נסערת ונרגשת מאד ואמרה: "כל היום אמרתי - אני מבקשת מהקב"ה! לא מבקשת מבעל הבית שלי רק מאלוקים!" גם הוסיפה וביקשה מאיתנו להתפלל לרפואתו של הבוס שלה, דוד כליף בן נגייה. נסענו אחריה והיא הביאה אותנו עד השער של בית הקברות.

אציין שחמותי התרגשה שבעתיים, כי הוריה הקפידו כל חייהם להקדים את ההכנות לשבת, זה היה בנפשם, הרבה לפני חצות היום, הבית ובני הבית היו מוכנים לשבת קודש. ביום שישי

פרשת השבוע

"עמדנו כולנו המומים. כשהגיע המהנדס גם הוא הזדעזע. הוא הסתכל על המצבה ואמר: 'הוא כבר קבור למעלה מ-87 שנה!'. והוסיף שהוא כבר עובד בעבודה זו למעלה מ-30 שנה ולא ראה דבר כזה"

"יעקב אבינו לא מת" - עדותו המדהימה של היהודי שאולץ ע"י הנאצים ימ"ש לחפור את קברו של הרה"ק רבי שלום יוסף מסדיגורה זי"ע

ואמר להם שמה שמצאו בכל הקברים ימצאו גם כאן. בלית ברירה פתחו את הציון הקדוש, והרימו את הקרש של הארון. עצם הדבר שהקרש היה קיים, גם בזה היה כבר פלא, כי מטבע העץ שהוא נרקב בארץ לאחר שנים, והיה כבר למעלה משמונים שנה לאחר הסתלקותו.

והנה כשהרימו את הקרש ראו כולם איך שצורת קדשו נותרה שלימה, עם הדיקנא קדישא והעינים הקדושות והמצח הקדוש. "עמדנו כולנו המומים", סיפר היהודי, "וכשהגיע המהנדס הזדעזע גם הוא. הוא הסתכל על המצבה ואמר בגרמנית: 'הוא כבר קבור למעלה משמונים ושבע שנה', והוסיף שהוא כבר עובד בעבודה זו למעלה משלושים שנה (אצל הגויים מצוי שחופרים קברים כדי לחסוך במקום) ועדיין לא נפגש עם מקרה כזה.

"וסיפר אז המהנדס, שבאמת אביו ואמו יהודים. הוא היה יהודי מתבולל ה' ירחם. והוסיף: 'חבל שלא חינכו אותי בחינוך דתי'. כשראה את קדושת הצדיק, הוא הוזיל דמעה. ולאחר מכן העבירו את קברו הק' למקום אחר, ושם מנוחתו כבוד. לאחר מכן פרסמו דבר זה בעיתונות הגרמנית הרשמית של אז, והתפארו איזה דברים נפלאים יש במדינתם.

(באר בשדה)

סיפר הגה"צ רבי מנחם מנדל טוביאס אב"ד דרכי שמואל: בשעתו השתתפתי בנישואי הגר"מ גרוס שליט"א שהתקיימה בה' באלול. בשעת השמחה ישב על ידי יהודי מבוגר, ושמר ר' יצחק יעקב ציינוירט, ודיברנו, ואמרתי לו תוך הדברים שבעוד כמה ימים חל יום ההילולא של הרה"ק ר' שלום יוסף בנו בכורו של הרה"ק מרוז'ין, שחל בי"א אלול. אמר לי היהודי: "אני זכיתי לראותו". עמדתי משתומם, כיצד יתכן הדבר (שהרי נסתלק בשנת תרי"א), וסיפר לי שהוא התגורר בגרמניה בעיר לייפציג מקום מנוחתו של הרה"ק. כאשר עלה היטלר ימ"ש לשלטון, לא התחילו הצרות מיד, אלא התגברו בהדרגה. הוא היה משפיל את כבודם של ישראל, ופקדו עליהם לפנות את בתי החיים למקום אחר, כדי להשפיל אותם על ידי הוצאת מתי ישראל רח"ל, וציוו על בני ישראל לעשות מלאכה זו. וגם הוא היה בין אותם שהשלטונות צוו עליהם לעשות את הדבר.

וסיפר שכאשר עמדו לפנות את בית החיים שבעיר לייפציג, עמד שם מהנדס שהיה מנהל העבודה, והשגיח עליהם בעבודתם. כשהגיעו לציונו הק' של הרה"ק רבי שלום יוסף, פנו היהודים למנהל העבודה ואמרו לו שכאן קבור ראבינער גדול, והם מבקשים להוציא את כל הארון הקדוש. אבל הוא לא הסכים לוותר להם,

האם מותר לערוך חתונה בליל עשרה בטבת? ובמה דומה צום עשרה בטבת ליום הכיפורים, בשונה משאר צומות?

והאם יש ראייה 'ממעשה שהיה' המובא בתוס' בעירובין, שמותר לערוך חופה בעשרה בטבת מבעוד יום?

וכגון לערוך נישואין בליל התענית? דעת הגר"ז אויערבך (הליכות שלמה תעניות פי"ג ס"א וארחות הלכה הע' 1) שאין ראוי לעשות כן אם לא בשעת הדחק [אך בליל תענית אסתר אפשר], ואף ביחס לסעודת שבע ברכות, דעתו (שם דבר הלכה אות א) שאין נכון כל כך לקיימה בליל התענית, שהרי כתב בשעה"צ (ס"ק ט) שבעל נפש יחמיר בכל העינויים כבר מהלילה.

מאידך, בשו"ת אבן ישראל (להגרי"י פ"ש, ח"ז סי' כח) כתב שמותר לערוך חופה בליל תענית עשרה בטבת, רק הסתפק האם יהיה מותר לעשות גם ריקודים ומחולות, וכן הביא בספר שערי נחמה (עמ' סו) בשם הגרי"ש אלישיב שאפשר לכתחילה לערוך נישואין בליל עשרה בטבת, ואפשר לנגן בכלי שיר בסעודה. וכן משמעות דברי השו"ת אגרות משה (או"ח ח"א סימן קסח), שדן אם לאסור לערוך נישואין בליל שבעה עשר בתמוז רק מחמת שדיני בין המצרים מתחילים כבר מלילה זה עיי"ש, ומשמע שצום עשרה בטבת שאין בו טעם זה, אין לאסור.

האם יש ראייה 'ממעשה שהיה' המובא בתוס' בעירובין, שמותר

לערוך חופה בעשרה בטבת מבעוד יום?

כתב הרמ"א (שם סעיף ג); אם יש חופה ביום התענית בערב שבת, נוהגין להתפלל מנחה ולקרות ויחל, ואחר כך עושים החופה. וכתב המשנ"ב (ס"ק יב) שכיון שעדין הוא מבעוד יום והוא תענית, אסור לחתן ולשתות כוס של ברכה של החופה, אלא נותנין לתינוק לשתות [ובנדחה יכול החתן לשתות מכוס של ברכה וכן מלאכול ולשתות].

ומשמעות דברי הרמ"א שמותר לשאת נשים בשאר תעניות [בלא סעודה כגון לערוך החופה מבעוד יום ביום התענית]. וכן מובא בתוס' (עירובין מ, ב ד"ה דילמא) שהיה מעשה בחופה בעשרה בטבת שנתנו לתינוק לשתות.

אמנם, בשו"ת פרי השדה (ח"ד סי' סב) כתב שאין לישא נשים בשאר תעניות, מחמת דברי הפמ"ג (סי' תקנא א"א ס"ק י) שיום התענית דינו כמו מראש חודש אב עד תשעה באב. והוסיף, שמה שכתבו התוספות שהיו נישואין בעשרה בטבת, צריך לומר שזה היה באלמן שנשא אלמנה שאין בזה שמחה כל כך. וראה בשו"ת אבן ישראל ח"ז סי' כח שמדברי הרמ"א והתוס' הביא להוכיח שמותר לערוך חופה בליל הצום, שהרי אף בצום עצמו מותר כדברי הרמ"א והתוס'.

במה דומה צום עשרה בטבת ליום הכיפורים, בשונה משאר

צומות?

מצינו חומרה בצום עשרה בטבת שדומה הוא ליום הכיפורים בשונה משאר צומות, שהנה כתב השו"ע (סימן תקנ סעיף ג); כל ארבעה צומות הללו אם חלו להיות בשבת, נדחין לאחר השבת. וכתב המשנ"ב (ס"ק ח) שהלכה זו לא נאמרה על צום עשרה בטבת, שלעולם אין חל עשרה בטבת בשבת כמו שכתוב בשו"ע (סימן תכח סעיף ב).

ומה היה הדין לו כן היה חל צום עשרה בטבת בשבת? חידוש גדול הביא הבית יוסף בשם האבודרהם (הלכות תעניות), שאם היה חל צום עשרה בטבת בשבת היו צריכים לצום בשבת כביום הכיפורים שחל בשבת, וטעמו שכתוב בעשרה בטבת "בעצם היום הזה" כביום כיפור. ותמה עליו הבית יוסף וכתב 'ולא ידעתי מנין לו זה?'

וביאר הגר"ח סאלוויצקי (חידושי הגר"ח [סטנסל] אות מד) שאם היה חל עשרה בטבת בשבת, היה חובה לצום בשבת. וביאר הגר"ח את דבריו, שודאי כשאי אפשר לדחות את התענית מותר להתענות גם בשבת, כמו שמצאנו שמתענים תענית חלום, ולכן בשאר הצומות שנקבעו מחמת המאורע, נקבע זמנם לחודש שבו ארעו כמבואר בפסוקים, ואפשר לדחות את התענית למחרת. מה שאין כן בעשרה בטבת שבו הוזכר בכתוב [ראה יחזקאל מד, ב] שהתחלת המצור היתה בעצם היום הזה [של עשרה בטבת], ולכן אי אפשר לדחותו ליום אחר גם כשחל בשבת [אך ראה מנחת חינוך (מצוה שא אות ז) שכתב שגם צום עשרה בטבת זמנו בכל חודש טבת. והדעת תורה הביא שרש"י (מגילה ה, א ד"ה אבל) כתב שגם צום עשרה בטבת שחל בשבת נדחה למחרת, וציין לשו"ת שואל ומשיב (מהדו"ק ח"ג סי' קעט) שדן בדבריו. ובדרך דרוש ראה דרושי חת"ס דרוש לח' טבת תקצו דף צז עמ' ב ד"ה צום העשירי דבר נפלא].

האם מותר לערוך חתונה בליל עשרה בטבת?

כל שלשת הצומות מלבד תשעה באב, אין צריך להתענות בלילה שלפניהם, כך פסק השו"ע (שם סעיף ב). וכתב המשנ"ב (ס"ק ז) שאין דינם בזה כמו בתשעה באב, ומותרים באכילה ושתיה בלילה שלפניהם.

ובזה נשאלה השאלה האם מותר אף בשאר דברים של שמחה

הגביר ירד למכוניתו ההדורה, התניע אותה, והתכוון לנסוע על השלגים עד לבית הכנסת. ברם, לפתע חוסמים שני בריונים את דרכו. עד מהרה הבין האיש שהשניים חמדו במכונית הפאר שלו...

ניצל ממוזות בזכות התעקשותו להתפלל במנין - סיפור מופלא של השגחה פרטית

שנעשו לפצוע, ובמהלך האיבחון, פורצת מפי הרופאים צעקה, שגם הגביר הפצוע נבהל ממנה. "הקב"ה הציל אותך", אומרים לו הרופאים בהתרגשות, והוא, כמובן, עדיין איננו יודע מה קרה. הרופא האחראי ניגש אל הגביר, ומצביע לו על אחד הצילומים, ואמר לו: "אתה יודע מה רואים כאן? כשצילמנו לך את הכתף, גילינו בדרך אגב ששסתום הלב שלך סתום לחלוטין, ואם לא היינו מגלים זאת, היית עלול בתוך זמן קצר לקבל שבץ לב באופן פתאומי, ירחם האלוקים וישמור". למותר לציין שבו במקום הוחלט לנתח את הגביר בליבו, וכך יצא מכלל סכנה, וליהודים היתה אורה ושמחה.

הגביר ביקש לפרסם את הסיפור הזה, על מנת להוכיח שסיבת הצלתו היתה אך ורק הקבלה שקיבל על עצמו בענין התפילה בבית הכנסת, ובמנין. אלמלא היה מתחזק בליל השלגים ההוא, ויורד למכוניתו כדי לנסוע לבית הכנסת לא היו פוגשים אותו הבריונים, ולא היו מכים בו, וממילא לא היה מגיע לבית החולים, והאיבחון הקריטי בענין הלב לא היה בא לידי ביצוע. וכך בתוך תקופה קצרה מאוד היה עלול להסתכן וליפול, חלילה, באמצע הרחוב. רק על ידי החיזוק שלו, עזרו השי"ת להגיע אל נס ההצלה האישי שלו, להודיע שכל קוויך לא יאבדו.

יש גם ללמוד מכאן שכל אדם מחויב לומר 'כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד', וגם כאשר נראה לו שבאה עליו צרה גדולה, ישען בכל ליבו ומאודו על השי"ת, וידע שהוא עושה הכל לטובתו. וכמו במקרה שלנו, שאפשר היה לחשוב שהמקרה עם השודדים הוא רע ומר, ולבסוף התברר שהכל היה לטובה

(גיליון יביע אומר)

אחד היהודים העשירים באנגליה שיגר מכתב ובו סיפור מופלא של השגחה פרטית, על מנת לפרסמו כאן בארץ ישראל. גביר זה לא היה מבאי בית המדרש, והיה רחוק מקיום מצוות אך בשלב מסויים ירדה עליו רוח טהרה ממרום, והוא קיבל על עצמו להתחזק. "אחת הקבלות שקיבלתי על עצמי היתה לעשות כל מאמץ על מנת להתפלל את כל התפילות בבית כנסת, ובמנין", הוא מספר.

לפני כחודש וחצי. כך הוא כותב, פקדה את לונדון וערים נוספות באירופה סופת שלגים עזה ששיתקה את כל הפעילות בעיר. כשהגיע זמן תפילת ערבית, לא חשבתי פעמיים, וכיון שקיבלתי על עצמי להתפלל בבית הכנסת ובמנין, לא התחשבתי בשלגים שכיסו את כל הדרכים, וגם לא היה איכפת לי מכך שנפש חיה לא נראתה ברחוב.

הגביר ירד למכוניתו ההדורה, מתניע אותה, ומתכוון לנסוע על השלגים, עד לבית הכנסת. ברם, כאשר אך החל בנסיעה, חוסמים לפתע שני בריונים את דרכו, ואינם מאפשרים לו לנסוע. עד מהרה הבין האיש שהשניים חמדו במכונית הפאר שלו, והם רוצים לשדוד אותה ממנו, וגם את הכסף הרב שהיה באותו רגע במכונית.

האיש מחליט שלא להכנע להם, ונאבק עם שני הבריונים שהלמו בו בפראות, והיכו בו בכתפו, הוא הרגיש כאבים עזים, והחל לצעוק בקול רעש גדול. האדם היחיד ששמע את צעקותיו, היתה אשתו, שפתחה אף היא בצעקות 'הצילו', עד שהשודדים נמלטו ונסו על נפשם.

מחמת הכאבים בכתף, הובהל הגביר לבית החולים, ושם איבחנו הרופאים שהכתף סובלת משבר, בתוך כדי הצילומים

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

עמדתי נפעם כיצד ה' יתברך זימן אותנו לאותו מקום, ואני, שבדרך כלל לא מתערב ושואל שאלות, שאלתי אותם מה הם מחפשים. מסתבר שהתפילות אצל הסבתא פעלו את שלהם...

והשיב לב בנים על אבותם

רציתי מאוד לברר לו את התאריך העברי, ואז נזכרתי שבני הבכור נ"ו יהיה בר מצוה בשבוע הבא, ואם כן הוא נולד באותה שנה של הנער הניצב לנגדי כהיום. התקשרתי לאשתי, ושאלתי אותה מה התאריך הלועזי של בני, ולפי זה חישבתי שהנער הלזה יהיה בר מצוה בעוד כמה שעות בשקיעת החמה...

בהתרגשות אמרתי לנער, שמע היטב! בשקיעת החמה אתה נהיה לגדול לפי התורה! אתה מחוייב בכל המצוות! האם יש לך תפילין? הוא ענה שכן! ומיד הסברתי לו שייגש לרב שאמור להניח לו את התפילין, ויספר לו שמחר בבוקר הוא כבר צריך להניח אותם!

עמדתי נפעם כיצד ה' יתברך זימן אותנו לאותו מקום, ואני שבדרך כלל לא מתערב ושואל שאלות, שאלתי מה הם מחפשים... מסתבר שהתפילות אצל הסבתא פעלו את שלהם.

(טיב הקהילה)

את הדרך לכולל אני עושה מידי יום דרך שביל של בית הקברות כך יש לי שקט ושעת התבודדות בהלך ובשובי לביתי בחזור. זהו גם בריאות הגוף וגם בריאות הנפש.

באחד הימים ראיתי שני נערים מסתובבים בבית הקברות ומחפשים דבר מה. לשאלתי מה הם מחפשים השיב אחד הנערים שעוד מעט יש לו בר מצוה והוא רוצה להתפלל אצל הקבר של סבתא, והחבר השני אמר שסבתא שלו צמודה לסבתא שלו אז הם הגיעו יחד.

שאלתי אותו מתי יום הבר מצוה שלך, והוא ענה לי בשתיים עשרה לשתיים עשרה... (12/12). הסברתי לו, שבר מצוה קשורה לתאריך עברי, כי זה קבלת עול מצות וכו', אבל הוא ענה לי שאבא שלו (תינוק שנשבה ככל הנראה...) אמר שהוא לא זוכר מהו התאריך העברי.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

יהלומים מגדולי ישראל

לשמע הדברים סרב ראש הישיבה לקחת מהעשיר את התרומה, למרות שהפיתוי היה גדול, כי מדובר היה בסכום רציני מאד. השתומם האיש: "מדוע יסרב כבודו לקחת? וכי אינו זקוק לתמיכה?"

נענה האיש ואמר: "אתן לכבודו נדבה הגונה, סכום כסף גדול, אבל, לא אכחד מפניך - אין אני מאמין כלל בחשיבות לימוד התורה, שהיא מטרת הישיבה, אך מוכן אני לתרום כדי לעזור לתלמידים המסכנים שלא יסבלו כל כך, שלא ירעבו... לבי נכמר מרוב רחמנות עליהם..."

לשמע דברי העשיר סרב רבי יהודה לקחת ממנו את התרומה,

יום אחד נכנס רבי יהודה צדקה זצ"ל ראש ישיבת פורת יוסף, אצל עשיר יהודי פלוני, אשר בלשון המעטה לא הצטיין ביותר בשמירת המצוות. הוא ניסה להסביר לו את מטרת ביקורו: הימים ימי צנע בארץ ישראל אחרי המלחמה. הישיבה הספרדית המרכזית שרויה במצוקה, התלמידים עמלי התורה סובלים מחסור, ויש להחיש להם עזרה.

על כל הקריירה הצפויה להם, הם מקריבים את חייהם בגבורת נפש, הכל למען המפעל הקדוש של קיום העולם, ככתוב "אתה לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת" - ואתה אם אינך מאמין בסגולת לימוד התורה, אם אינך משוכנע שבכסף לאחזקת לומדי תורה הנך שותף בקיום העולם, מה לנו ולתרומתך? לא בנדבה כזאת אנו חפצים, לא בממון כזה נקיים את הישיבה!"

העשיר נשאר בשלו, ורבי יהודה צדקה עמד על דעתו ולא לקח ממנו אף פרוטה, כי אם פנה והלך לו.

(גיליון שבת אורה, מתוך 'זואת ליהודה')

למרות שהפיתוי והניסיון היה גדול, כי מדובר היה בסכום רציני מאד.

השתומם האיש והתפלא: "מדוע יסרב כבודו לקחת? וכי אינו זקוק לתמיכה?"

השיבו רבי יהודה צדקה: "אני מסרב עקרונית, ולא אקח ממך אף פרוטה, מפני שהנך לקוי וחולני בהשקפתך. פשוטו כמשמעו. סבור אתה שאנו זקוקים לכסף בגלל שאנו עניים, מסכנים ואומללים, רעבים ללחם - ולא היא. התלמידים יכולים בנקל למצוא מקורות מחיה, הם יכולים להשתלם ולהיות מדענים, רופאים, מהנדסים, וכיוצא. אבל, הם מוותרים בידעין

השׁוׁת הַיּוֹמִי

הלוואה בצ'ק תמורת פירעון במזומן - האם מותר?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

עולה כסף, יוצא שהמלוה מרויח שרות המרה בחינם, תמורת ההלוואה. אמנם אם המלוה לא דורש דוקא מזומן, והלוה נוח לו לפרוע במזומן אין בזה ריבית, אף שבפועל המלוה נהנה ע"י ההלוואה.

שאלה: הלוייתי לחבר 500 ₪ בצ'ק והתניתי אתו שיפרע לי בעוד חודש אך ורק במזומן. האם זו ריבית, או שמכיון שאין תוספת בסכום זה מותר? תשובה: הדבר אסור, והטעם, שכיון שהמרת צ'ק אצל חלפן

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

רכילות על גבי רכילות

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

ב'ביאורים ומוספים' של דרשו, מביאים על הלכה זו את קושיית האחרונים מהמסופר בגמרא (מועד קטן טז.) שרבי שמעון ברבי סיפר לאביו - רבי, שבר קפרא אמר לו לגבי קושיא מסוימת שלא מסתבר שתהיה לרבי תשובה עליה; ובעקבות זאת, כשהזדמן בר קפרא אצל רבי אמר לו רבי שאינו רוצה לראותו. ולכאורה, לפי המבואר כאן היה אסור לרבי לעשות כן, שהרי בכך הוא מגלה לבר קפרא שבנו סיפר לו את מה שאמר אודותיו. אחת התשובות המובאות ב'ביאורים ומוספים' על שאלה זו היא, שכיון שרבי עשה זאת לתועלת, כדי להוכיח את בר קפרא, לכן צריך היה בנו לסבול את הקפדתו של בר קפרא, למען המטרה החשובה של התועלת.

לוי אומר לשמעון: "כך וכך דיבר עליך ראובן באוזניי". בא שמעון לראובן בטרונאי ואומר לו - "מדוע דיברת עלי כך בפני לוי?" ומוסיף בצדקנות: "והרי זו ממש רכילות?"... אך מה שמעון לא שם לב הוא, שבאותו רגע גם הוא עצמו נכשל ברכילות! שהרי הוא מספר לראובן שלוי ריכל עליו וסיפר לו את מה שהוא אמר אודותיו. דין זה מופיע בסעיפים הנלמדים היום בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים' (הלכות רכילות כלל ג סעיף ב), וה'חפץ חיים' ממשיך וכותב: "ואפילו אם לא יאמר לו בפירוש את שם לוי, ויאמר לו סתם: 'שמעתי שדיברת עלי כך וכך', אם על ידי זה ממילא יבין ראובן מי היה המגלה לו, אסור". ומוסיף עוד: "ובעוונותינו הרבה אנשים נכשלים בזה".

שכן], וזאת משום שיותר יש לחוש לשלומו של התינוק. וכאמור, כך גם עולה מאותה תשובה שהבאנו מקודם על קושיית האחרונים מהגמרא, שבמקרה דנן ראוי לשכן לסבול את הרכילות שיספרו עליו ההורים, כיוון שהדבר הוא לתועלת, למען שלומו של התינוק - או תינוקות אחרים שאותה שמרטפית תשמור עליהם בעתיד.

מתירוץ זה עולה נפקא מינה למעשה, לגבי נידון שמובא ב'ביאורים ומוספים' שם: הורים הזמינו שמרטפית לשמור על תינוקם, ולאחר מכן סיפר להם השכן כי היא השאירה את התינוק לבד בבית והלכה למשך שעה. דעת הגרש"ז אויערבאך, שמותר להורים להוכיח את השמרטפית, גם אם על ידי כך היא תדע איזה שכן סיפר להם זאת [-ונמצא שההורים מספרים רכילות על אותו

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

האם מותר לאבא ללמד לבנו הקטן בתשעה באב את אותיות האל"ף-בי"ת?

תענית דף ל

ותינוקות של בית רבן בטליון, משום שנאמר פקודי ה' ישרים משמחי לב

המובאות בענין האותיות במסכת שבת (ד'ק"ד עמוד א'), יש בעצם לימוד האותיות משום לימוד תורה. וכך מצאנו בגמרא (שבת, דף ל"א עמוד א') שאדם בא לפני הלל וביקש שיגיד אותו. הלל עשה כרצונו, ואחר כך לימדו את האותיות. וכך אמר אחד מגדולי הדורות שמכל המלמדים שלימדו אותו, הרי המלמד שלימדו את אותיות האל"ף-בי"ת - תורת אמת היתה בפיהו... כי האותיות הן בודאי אמת לאמיתה!

מו"ח מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, לא ביטל מזמנו ולו רגע-קט. יכולני לספר שפעם הייתי לידו בעת שהשתתף בשמחת הכנסת ספר תורה, ומרן נתכבד בכתיבת האות. בשל סיבה מסוימת נאלצו להמתין דקה, והתבוננתי אז במורי"חמי וראיתי שהוא מביט באותה דקה באותיות הקדושות של התורה!

גם זה לימוד תורה הוא!

(לחנך בשמחה עמ' רלג)

מובא ב'ילקוט' שהטעם שהתנוקות של בית רבן מתחילים את לימוד החומש שלהם מפרשת ויקרא, ולא מבראשית, הוא, משום שבפרשה זו מדובר על קורבנות שהם טהורים, והרי תשב"ר גם הם טהורים מכל חטא ועוון, יבואו טהורים ויעסקו בפרשת טהורים. והנה, הסתפקנו בענין תחילת לימודו של ילד, בקשר לדיני תשעה באב. בשו"ע (אורח חיים, סימן תקנ"ד סעיף א') נאמר ש'בתשעה באב אסור לקרות בתורה נביאים וכתובים, ולשנות במשנה ובמדרש ובגמרא, בהלכות ובאגדות, משום שנאמר פקודי ה' ישרים משמחי לב'. ונסתפקתי, האם מותר לאבא ללמד לבנו הקטן בתשעה באב את אותיות האל"ף-בי"ת? הרי לכאורה אין בכך שמחה, ומדוע שיחול על כך איסור? וכמו כן, האם מותר לעשות דבר זה לפני ברכת התורה?

ונראה, שגם אם לא לומדים את הכוונות הנשגבות שאומר בעל 'הלבושים' באותיות הא"ב, וגם אם לא לומדים את הכוונות

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

האם ניתן להדליק את נרות החנוכה בפתח חדר המדרגות?

לדעתם, אין להדליק בפתח החצר, אלא בחלון הפונה לרשות הרבים (ראה להלן).

ויש שכתבו, כי לפי דעה זו, גם חדר מדרגות אינו נחשב כחצר, ואין להדליק בפתחו, אלא בחלון הדירה. ויש אומרים, כי הן החצר שבזמננו והן חדר מדרגות דינם כחצר שבזמנים עברו, ויש להדליק את הנרות בפתחם הסמוך לרשות הרבים.

[שו"ע תרעא, ה; ביאורים ומוספים דרשו, 45]

מקום הדלקת נרות החנוכה, הוא בפתח הבית הסמוך לרשות הרבים. ואם יש חצר לפני הבית - יש להדליקם בפתח החצר הסמוך לרשות הרבים.

ויש אומרים, כי החצר שבזמננו, אשר מיועדת בדרך כלל לאויר בעלמא - בניגוד לחצר שבזמנים עברו, אשר שימשה לצורכי 'דירה' עיקריים, כמו טחינת חיטים, אפייה, שטיחת פירות, ועוד - אין דינה כחצר לענין הדלקת נר חנוכה, ולענינים נוספים; ולכן,

האם ניתן להדליק את נרות החנוכה במרפסת שאינה מקורה?

נמצאים בעיקר בסלון.

וחלון בית הכסא - אין להדליק בו; ונחלקו הפוסקים בנוגע לחלון זה במקרה שניתן להניח את הנרות בעובי החלון, האם ניתן להדליק בו. ומרפסת שאינה מקורה - נחלקו הפוסקים אם דינה כחלון, וניתן להדליק על מעקה המרפסת, או שאינה נחשבת כחלון.

[ביאורים ומוספים דרשו תרעא, 54]

הדר בקומה שנייה שאין לה פתח ישיר לרשות הרבים ולא לחצר, ידליק את נרות החנוכה בחלון הפונה לרשות הרבים. ואם יש בחלון 'סורג בָּטוֹן' רחב - נחלקו הפוסקים אם ניתן להציב בו את הנרות במרחק של יותר מטפח מהחלון עצמו. ועוד נחלקו הפוסקים, אם יש צורך להקפיד שהנרות יראו גם לבני הבית. ואם בחדר השינה יש חלון הנראה ברחוב יותר מאשר החלון שבסלון - יש להעדיף את ההדלקה בחדר השינה, למרות שבני הבית

מי שחלון ביתו גבוה יותר מעשרים אמה ויש דיירים בגובה מקביל בבניין סמוך - האם ידליק בחלון?

בכך 'פרסומי ניסא'; ובגובה כזה, עיני העוברים ברחוב אינו 'קולטות' את הנרות.

ומי שעליו להדליק בחלון, וחלונות ביתו גבוהים מקרקע הרחוב יותר מעשרים אמה, אך יש מסביב לביתו בניינים שהדירים בהם בקומות העליונות רואים את הנרות שבחלוננו - נחלקו הפוסקים אם ידליק בחלון, או בפתח דירתו הפונה לחדר המדרגות.

[שו"ע תרעא, ו, ומשנ"ב כח; ביאורים ומוספים דרשו, 56]

את נרות החנוכה, יש להניח לכתחילה בגובה שבין שלושה טפחים (24-28.8 ס"מ, לשיטות השונות) לעשרה טפחים (-80 96 ס"מ). ובדיעבד, יוצאים ידי חובה בין כשהם מונחים למטה משלושה טפחים, ובין כשהם מונחים למעלה מעשרה טפחים. אולם, אם הנרות מונחים בגובה של יותר מעשרים אמה (9.6-11.52 מטר), אין יוצאים ידי חובה אף בדיעבד, כיון שמטרת ההדלקה היא שהעוברים ברשות הרבים יראו את הנרות, ויהיה

* אין להציב את נרות החנוכה בעיגול באופן שהלהבות עלולות להתחבר יחד ולהראות כמדורה, משום שהנס שלזכרו מדליקים את נרות החנוכה, היה בהדלקת נרות בבית המקדש, ולא במדורה. וכן אין להציב את נרות החנוכה בשורה מזוגזגת - 'אחד נכנס ואחד יוצא' - מחשש שמא יציבם בעיגול ויִראו כמדורה. ויש שכתבו, כי צורה זו עצמה נחשבת כ'מדורה'.
* שני אנשים הדרים בבנין אחד ומדליקים את נרות החנוכה בפתח חדר המדרגות, וכיוצא בזה - ניחו את נרותיהם באופן שיהיה ניכר כי אלו הם נרות של שני אנשים.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

באיזה מקרה מברכים 'לישב בסוכה' על אכילת עוגה?

בסוכה לאחר אכילתה, יברך על אכילתה, ויכוון שהברכה היא גם על השהייה בסוכה. אולם, המנהג הנפוץ הוא - לברך לישב בסוכה על כל אכילה של עוגה בכמות של יותר מכביצה. ונחלקו הפוסקים, אם יברך 'לישב בסוכה' לאחר ברכת 'מזונות', כפי שעושים בסעודת פת, שמברכים ברכה זו לאחר ברכת 'המוציא'; או שיברך לישב ברכת לישב בסוכה לאחר ברכת מזונות, מחשש 'הפסק'.

[שו"ע תרלט, ב, משנ"ב טו-טז, וביה"ל ד"ה אם; ביאורים ומוספים דרשו, 20 ו'22]

עוגה או תבשיל העשוי מאחד מחמשת מיני דגן - חיטה, שעורה, כוסמין, שיבולת שועל ושיפון, בכמות הגדולה מ'כביצה' (45-53 גרם, לשיטות השונות) - חובה לאוכלם בסוכה. וכתבו הפוסקים, שאין לברך על אכילתם ברכת 'לישב בסוכה' אלא כאשר הם נאכלים בדרך של 'קביעות', דהיינו, באחד מהאופנים הבאים: א. כשהם נאכלים כארוחה בפני עצמה. ב. בהתקבצות של מספר אנשים לאכילתם. ג. כאשר העוגה נאכלת כ'סעודה' שלאחר הקידוש בשבת בבוקר. וכמו כן, אם האוכל משתהה

הלוח היומי

ח' בטבת | רבי מרדכי ב"ר שלמה פרידלנדר זצ"ל, אב"ד שומרי החומות

נהגו ביום זה תענית צדיקים, על שנכתבה התורה יונית בימי תלמי המלך שציוה על 72 הזקנים לתרגמה והיה חושך בעולם ג' ימים. (שו"ע תק"פ)

יארצייט:

תרמ"ז: רבי ישראל שלמה זלמן ב"ר יצחק אייזיק הכהן אלכסנדרובסקי זצ"ל, בעל תיקוני שלמה ועוד.
תש"ג: רבי יחזקאל ב"ר מאיר יחיאל הלוי הולצשטוק זצ"ל הי"ד, האדמו"ר מאוסטרובצא.
תש"ן: רבי ברוך צבי ב"ר דוד מושקוביץ זצ"ל, בעל תנובות ברוך.
תשע"ז: רבי מרדכי ב"ר שלמה פרידלנדר זצ"ל, אב"ד שומרי החומות.

זכיה בחמישים מליון

הגה"צ רבי ניסים יגן אמר: תארו לעצמכם, אדם חלם בלילה על זכיה בלוטו בחמישים מליון שקל, ולמחרת ניגש למשרדי מפעל הפיס לממש את הזכיה, תוך שהוא מסביר לפקיד המבולבל על החלום...

מה נאמר עליו? הרי למשוגע ייחשב!...

ובכן, כמוהו בדיוק אנו נוהגים: חיים שבעים שנה בעולם הזה שכולו כחלום יעוף, אולם מתעקשים שזהו הדבר האמיתי... - אנו מתייחסים לעולם הזה ברצינות תהומית, ומקדישים לו את מירב תשומת הלב... נו? האין זה שגעון? (נתיבי אור - אותיות, עמ' תלד)

נשתדל להשקיע את עיקר כוחותינו וזמננו לרכישת קנייני הנצח, ולא נשקיע זמן רב מדי בענייני העולם הזה.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il